

En strategi for kunst i det offentlige rum i Vordingborg Kommune

BORGERNES KUNSTSAMLING

Forside

SUPERFLEX, One Two Three Swing!
2020, DGI Huset Vordingborg.
Foto: SUPERFLEX/Robert Damisch

Strategi for kunst i det offentlige rum er udarbejdet af konsulent, kunsthistoriker Christina Louise Jørgensen for Vordingborg Kommune, 2022. Udgivet 2023.

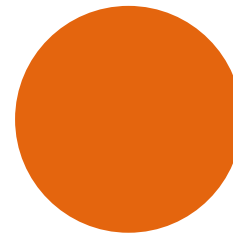
Kunststrategien er støttet af Statens Kunstfond og bestilt af Vordingborg Kommunes Billedkunstråd.

Grafisk opsætning:
Kristina Ask/Print Matters!

Indhold

- 2** Forord
- 3** Introduktion
- 4** Vision og Fokus
- 8** Strategiens værdigrundlag og kunstforståelse
- 12** Baggrund
- 16** Vordingborg Kommunes Billedkunstråd
- 17** Organisering af et kunstprojekt initieret af Billedkunstrådet
- 18** Fra strategi til handling
- 20** Finansiering
- 21** anbefalinger
- Bilag I
- 23** Inspiration
- 27** Samtidskunst i det offentlige rum
- 29** Samtidskunst og børn
- 31** Input fra Skolebørn
- 33** Input fra Borgermøde
- Bilag II
- 36** Fokus - afspejlet i Borgernes Hus
- Bilag III
- 43** Borgernes Kunstsamling i 1800-tallet, 1900-tallet og 2000-tallet

Forord

Ved at tage initiativ til en strategi for arbejdet med kunst i det offentlige rum sætter Vordingborg Kommune nogle rammer op, der i takt med at strategien implementeres, giver kunsten og egnens kunstneriske erhverv en dynamisk rolle i kommunens udviklingsprojekter. Kunsten i byrum og landskaber skal udvikles sammen med borgerne, dér hvor de færdes - og dermed spille en aktiv rolle og være inspirerende for os alle.

Kunsten er et helt særligt felt i samfundet, som kan inspirere os til erkendelse og nytænkning. Kunst er overskud, og det ekstra, der kan få os til at undres og binde os sammen i fælles fortællinger. Men kunsten evner også at give nye og uventede bud på det kendte. Det er derfor vores håb og tro, at kunsten kan være med til at italesætte nogle af de problematikker, som vi

**Af Kultur- og Fritidsudvalgets formand
Brit Skovgaard & næstformand Karina Fromberg**

lokalt, nationalt og globalt står overfor. Det er sammen, at vi kan løse bl.a. klima- og biodiversitetskrisen – og for at skabe dét fællesskab, er kunsten vigtig.

Med kunststrategien vil kommunen holde den fane højt, at Sydsjælland og øerne er og længe har været en magnet for kreative folk og professionelle kunstnere. Samtidig er kommunen fyldt med en mangfoldighed af smukke og vilde naturoplevelser. Det er ikke kun de udøvende, der har fået øjnene op for egnen. Vi har mange turister, heraf også mange der er interesseret i kunst og kultur. Alle, borgere og gæster, vil få glæde af det store potentiale der ligger i at skabe unikke kunstopplevelser i samspillet mellem kunst, natur og kulturmiljøer.

Introduktion

Arbejdet med kunststrategien 'Borgernes Kunstsamling – en strategi for kunsten som dynamik mellem borgere og kommune' udspringer af Vordingborg Kommunes ønske om at fastlægge principper og temaer for brugen af kunst i det nye rådhusbyggeri, og derigennem danne præcedens for det fremtidige arbejde med kunst i kommunen som helhed. Formålet med kunststrategien er således at skabe en ramme for, hvordan Vordingborg Kommune arbejder med kunst i det offentlige rum.

Udgangspunktet er at præcisere, placere og aktivere potentialet for kunst i det offentlige rum i det rige og diverse kunst-kultur-naturlandskab, som egnen udgør. Her er en mangfoldighed af kunst og landskaber, og den arv og selvbevidsthed bør den kommunale samtid og fremtid løfte. Vores fælles rum skal afspejle, at der i kommunen lever og arbejder et unikt stort kunstnerisk erhverv.

Formålet med kunststrategien er at skabe en ramme for, hvordan Vordingborg Kommune arbejder med kunst i det offentlige rum. Ambitionen er, at kunsten i offentlige anlægsprojekter ud over arkitekturens funktionalitet og æstetik tilføjer dimensioner af

poesi og skønhed samt giver stedsidentitet til byrum, landsbyer og landskaber.

Første del formulerer strategien, samt giver en karakteristik af egnen. I anden del af teksten, er der værkeeksempler til inspiration for kommunens afdelinger, efterfølgende inspirerer børn og voksne arbejdet med kunst i det offentlige rum. Endelig udmøntes arbejdet med kurateringen af kommunens nye rådhus, Borgernes Hus, i tre fokuspunkter.

Kunststrategien er rammesat af konceptet Borgernes Kunstsamling, der peger på nødvendigheden af at formidle kunsthistorien og støtte samtids- og fremtidskunsten, så borgerne oplever potentialet i deres kunstskat og de fortællinger, som de er omgivet af i deres hverdag.

Kunststrategien er kvalificeret af samtaler med egnens kunstformidlende institutioner, lokale kunstnere, der har lavet offentlige udsmykninger, personer, der har og har haft en aktiv rolle i samarbejdet med bl.a. Statens Kunstfond og Ny Carlsbergfondet samt et borgermøde på Kulturarkaden.

Trellemarken er et bynært, rekreativt naturområde skabt på en gammel losseplads. Får afgræsser arealerne som en del af naturplejen. Længs hovedstien findes forskellige tiltag efter principperne i Vild Med Vilje. Kunst kan spille en vigtig rolle i både udformning og formidling af udviklingsprojekter, der arbejder med naturen, genopretter naturlige processer samt skaber biodiversitetsrige landskaber i fx nationalparker og lavbundslande.

Vision

Kunststrategien Borgernes Kunstsamling peger på, at kunsten historisk har defineret, og i samtiden og fremtiden skal definere og styrke, Vordingborg Kommunes identitet og kulturelle profil. Ved at skabe rammerne for den udvikling skal kunstsamlingens nye værker på en gang udfordre og understøtte kommunens særegenhed og fællesskaber.

Kunsten skal være med til at sikre høj livskvalitet og gode oplevelser, ligesom den skal bidrage til udviklingen af byer, landsbysamfund og naturområder i Vordingborg Kommune.

Kunsten skal placeres centralt i det offentlige rum for herigennem at styrke de enkelte lokalområders topografi, historie og mangfoldige identitet. Kunsten skal forholde sig til den konkrete kontekst og samtidig være med til at skabe rammer og fortællinger, der skaber udvikling og perspektiv for borgere og brugere. Som led i visionen skal kommunens fællesrum, eksempelvis skoler, plejehjem, trafikantlæg og havnekaj, indtænkes således, at flest mulige borgere uafhængigt af geografi og befolknings sammensætning får mulighed for at møde kunsten i hverdagen for her-

igennem at tilføre identitet, livsglæde og følelse af fællesskab.

Kunststrategien skal bidrage til at realisere Vordingborg Kommunens vision ved i det enkelte projekt at have fokus på at styrke fællesskaber, sammenhængskraft og bæredygtighed.

Strategien har særlig fokus på at inspirere kommunen og private erhverv i de anlægs- og udviklingsprojekter, der arbejder med klima, grøn omstilling samt naturprojekter, der genopretter naturlige processer og skaber biodiversitetsrige landskaber.

KUNSTSTRATEGIEN HAR TRE FOKUSOMRÅDER:

- 1. Permanente bygningsintegrerede værker**
- 2. Byudvikling og borgerinddragelse**
- 3. Styrke den enkelte kommunale institutions kunstpolitik**

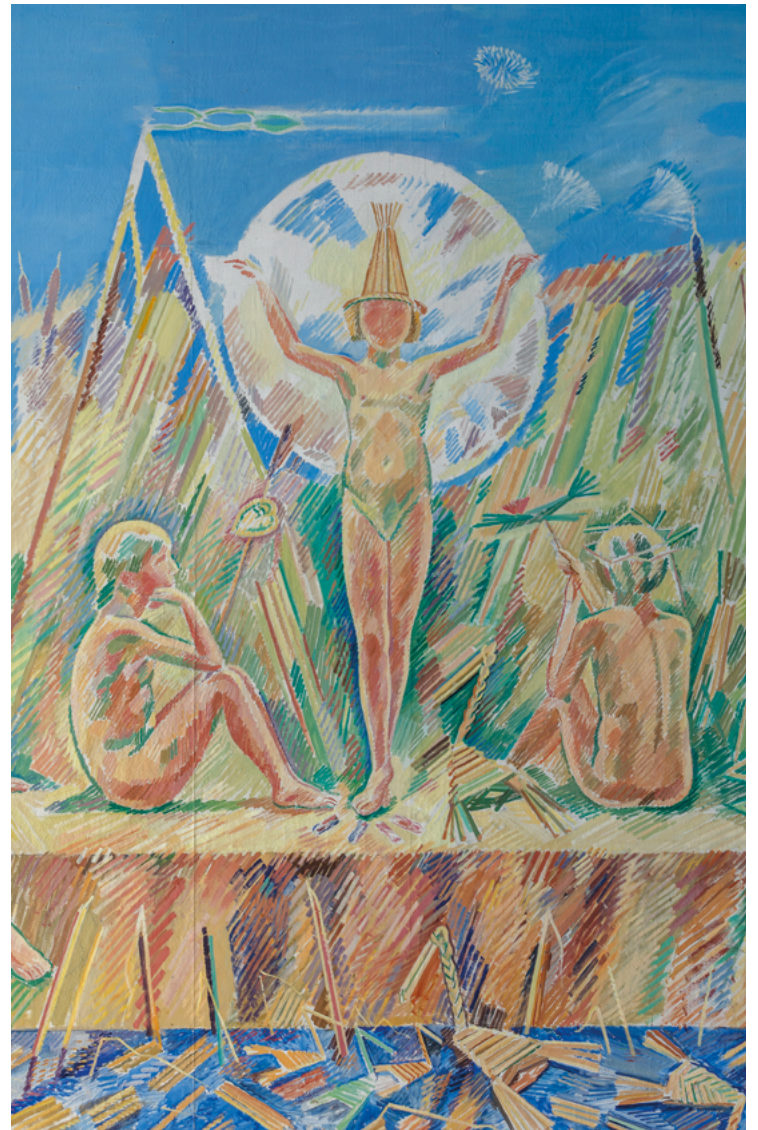

Øverst tv.: Harald Erik Quistgaard, Eos, 1936, Vordingborg. Øverst th.: Bjørn Nørgaard, Arkitektura Natura I, 2017, 44Møen. Nederst tv.: Jeppe Hein, Space in action / Action in space, 2003, Præstø. Nederst th.: Gunnar Slot, Valdemar Sejr, 1996, Vordingborg. Fotos: Tage Klee (Jeppe Hein), Thomas Gunnar Bagge (Quistgaard, Nørgaard, Slot).

Kalvehave Skole & Børnehus. Udsmykning af den lokale kunstnergruppe K-O-N-T-O Studio, 2022
Udsmykningen tager udgangspunkt i et undervisningsforløb, som kunstnergruppen har afholdt for elever på skolen under temaet "Hasselskoven, den hellige kilde og galaksen."

Bemalet træ, der er samlet til et puslespil. Søren Hansen, udsmykning fra 1975 på Professionshøjskolen Absalon, Vordingborg. Et samarbejde mellem Statens Kunstfond og Vordingborg Seminarium.

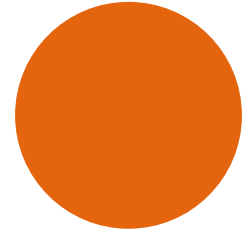

William Scharff (1886-1959), Uden titel, 1942, Aktivitetscenter Vintersbølle (tidl. Vintersbølle Børnesanatorium). Bestillingsopgave fra Ny Carlsbergfondet. Fotos: Anders Sune Berg.

**Samtidskunst i det offentlige
rum er funktionelt, relevant
og identitetsskabende**

Strategiens værdigrundlag

Kunststrategien tager udgangspunkt i fire kerneværdier, der sætter retningen i forhold til udvælgelse af kunstprojekter i hele Vordingborg Kommune. Kerneværdierne skal forstås som et pejlemærke og et konkret redskab i arbejdet med at udvælge og integrere kunsten.

Klima og den grønne omstilling

Kunsten skal sætte fokus på og formidle klima, grøn omstilling og naturprojekter. Kunsten skal perspektivere udviklingspotentialer og bidrage til at løse og italesætte aktuelle konflikter.

Sammenhængskraft

Kunsten skal tage afsat i det enkelte sted for herigennem at tilføre stedet identitet og forløse fortællinger, både for borgere, der lever i området, og for besøgende. Der skal være en synergi mellem kunsten og stedet, der skaber en mærkbar, positiv forandring.

Kvalitet og bæredygtighed

Kunstprojekterne skal tage afsæt i en ambition om at gøre en forskel. De skal være af en sådan kvalitet, at de styrker kommunens identitet. Kvalitet og bæredygtighed hænger sammen, forstået på den måde, at bæredygtighed er en forudsætning for høj kvalitet.

Fællesskab og mangfoldighed

Kunsten skal skabe rammer og fortællinger, der skaber udvikling og perspektiv for både eksisterende og nye brugere. Kunsten skal være inkluderende og skabe mødesteder, der styrker fællesskaber og dialogen mellem borgere på tværs af geografi, alder og uddannelse.

Når vi som samfund i dag arbejder med at klimasikre vores byer med højvandsmure, bygger biobrændselsanlæg, rejser vindmøller og solcelleanlæg, der skal gøre os i stand til at håndtere den grønne omstilling, så bygger vi samtidigt monumenter.

Det er vigtigt at skabe bæredygtigt byggeri, der bliver til en spændende kulturarv. Ved at invitere skulptører og installationskunstnere ind i kommunale og private anlægsprojekter fra begyndelsen, tilføjes bygningerne og de omkringliggende rum og landskaber kunstneriske ideer og metarefleksioner, der får dem til at fremstå intelligente og selvbevidste. De nye rum kan blive til empatiske landskaber, der får borgerne til at føle sig mødt og set.

Kunstforståelse

Kunststrategien arbejder med to former for kunstforståelse, som på hver sin måde bidrager til udvikling af steder, skaber nye fortællinger og oplevelser og inddrager brugerne på forskellig vis. Kunstforståelsen tager udgangspunkt i kunststrategiens fire kerneværdier.

Byudvikling og borgerinddragelse

Involverende kunstprojekter er kunstneriske begivenheder eller aktiviteter, der inddrager borgere og brugere og kunstneriske partnerskaber med lokale foreninger, borgere, skoler, plejehjem mm. Formålet er at skabe fællesskab, inddragelse og dialog, at afprøve ideer og demokratisere kunsten.

Permanente kunstværker

Permanente kunstværker er blivende kunstværker integreret i nybyggeri, eksisterende byggeri, i byrum og landskaber. Formålet er at skabe stedsidentitet og sammenhængskraft, at tilføre fortælling til det givne sted, skabe mødesteder, give lyst til ophold og åbne op for glemte historiske fortællinger.

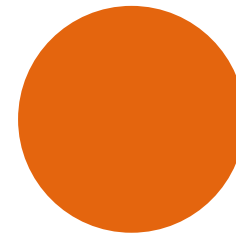

Øverst tv.: Bertel Thorvaldsen, Selvportræt med Håbets Gudinde, 1836, Nysø.
Nederst tv.: Thomas Kadziola, Græske III, 2018, Kulturarkaden, Vordingborg.
Øverst th.: Rune Bosse, Cirkel Pometet, 2022, Oremandsgaard.
Nederst th.: Gurli Gottlieb, Skulpturhaven, 2013, Borre. Fotos: Thomas Gunnar Bagge (Kadziola og Gottlieb).

**”Frist kommunen
til at satse på kunst!”**

Statement fra Borgermøde 12.10.2022

Baggrund

Kunsten i det offentlige rum skal spejle og rumme kommunens mangfoldige og sammensatte kunst-kultur-natur landskaber. En egn med stor vild natur og unikt kunstnerisk erhverv.

Vordingborg Kommune har en sammensat geografi med mange forskelligartede kultur-natur landskaber: små øer mellem Sjælland og Møn, en ca. 375 km lang kystlinje indeholdende en utrolig og unik variation af kysttyper, strande, strandenge, vige og nor, store dramatiske vindmølleparker i Østersøen, der i nattens mørke blinker om kap med en stjernebestrøet Dark Sky.

De primære landskaber er forbeholdt de konventionelle jordbrugserhverv og i yderområderne får den vilde natur med sin rigdom af sårbare og truede dyre- og plantearter en særlig opmærksomhed gennem kommunens status som UNESCO Biosfæreområde. Vordingborg Kommune eksperimenterer med Vild med Vilje. Der anlægges bl.a. vilde vandløb, vilde grøftekanter og overdrev afgræsses af kvæg. Senest har Vordingborg Kommune vundet

Miljøministeriets pris som Danmarks vildeste kommune.

Samspelet mellem mennesker, industrielt landbrug, højteknologisk grøn energi og mangfoldig natur har opmærksomhed fra Knudshoved til Klinteskoven, over Ulvshale og Jungshoved Nor til Præstø Fjord.

Købstæderne Præstø, Stege og Vordingborg er hver især tre kulturhistoriske bygningsarvs-perler: Præstøes bykerne har en bygningskulturarv af klassicistiske fuldmurede byhuse, opført af velhavende borgere i midten af 1800-tallet. Sukkerfabrikken i Stege er et industrimonument, der fortæller om 100 års historie (1883-1989), der i dag har fået nyt liv og skaber mulighed for byudvikling. Vordingborg med sin kongeborg fra Middelalderen og et 'boulevardkvarter' fra 1910-1935 med en unik arkitektonisk homogenitet.

Kunstnerisk erhverv

Eggen er kendetegnet ved, at alle det kunstneriske erhvervs aktører er repræsenteret: kunstnere, kunsthåndværkere, udstillingsteknikere, kuratorer,

Landskabsworkshop i det fri på Kunsthal 44Møen

gallerister og kunsthistorikere. I fire generationer har tilflyttere indrettet atelier og værksteder, brugt haverne som eksperimentarium og udsigten over markerne til at lade sig bekymre og beånde.

Disse miljøer udvikler kontinuerligt netværk og er partnerskaber. Det er kunstmiljøer, der inviterer kolleger fra hele verden ind og rejser ud for at møde deres internationale netværk.

Et eksempel på et miljø, der er vokset frem som konsekvens af tilflytning til Møn i 1970erne er lydkunstner Henning Christiansen og maler Ursula Reuter Christiansen. Omkring dem opstod et internationalt miljø – bl.a. kom den tyske kurator René Block og lydkunst-gallerist Ursula Block i 1980erne og brugte deres landhus som residens for østtyske kunstnere. I 1990erne købte billedhugger Bjørn Nørgaard en gård på Møn, og hele den kreds besluttede i 2006 at 'Kunsten er der, hvor vi er', og åbnede Kunsthal 44Møen i 2008. Dette er kun ét af en række af eksempler.

Kommunens kunstformidlende institutioner

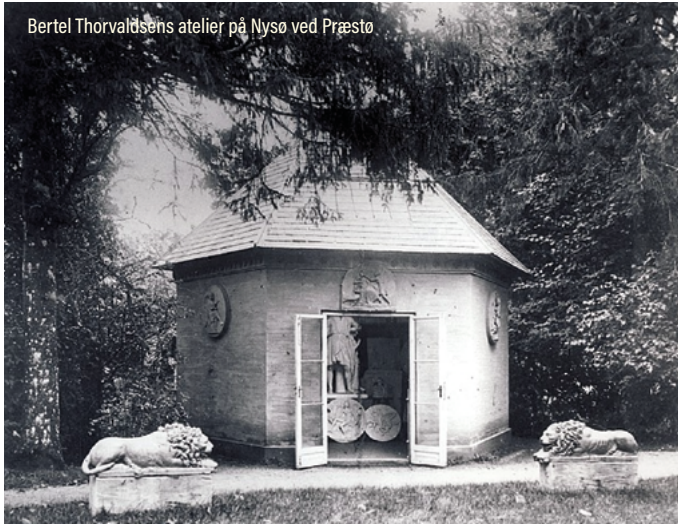
Over sommeren viser Kunsthal 44Møen i Askeby international samtidskunst på tre formidlingsplatforme: Klanghallen, PS44, der præsenterer nyuddannede kunstnere fra landets tre kunstakademier, samt temaudstillinger i hovedbygningen.

I Præstø viser Thorvaldsen Samlingen på Nysø gipsværker, tegninger og lermødder som billedhuggeren Bertel Thorvaldsen (1770-1844) udførte under sine ophold på herregården Nysø de sidste fem år af sit liv.

Kunstforeningen Vordingborg præsenterer hver måned en udstilling i KulturArkaden, og siden 1997 præsenterer Masnedøfortet en sommerudstilling med billedkunst og kunsthåndværk af medlemmer af Billedkunstnernes Forbund, Danske Kunsthåndværkere samt Kunstnersamfundet.

På Stationsbygningen i Vordingborg viser udstillingsplatformen Poly unge samtidskunstnere.

Bertel Thorvaldsens atelier på Nysø ved Præsto

På Møn har lokale kunstnere åbnet deres egne gallerier, bl.a. Liza's Gallery, Galleri Bent Rune, Fanefjord Glas og Galleri Ewald.

Oremandsgaard Gods i Mern huser en lang række kunstnere og har udtaget en del af deres skov til et kunstprojekt, et eksperimentarium, hvor billedkunstner Rune Bosse har poetiske samarbejder med æbleplantage og rød skov over tid.

Kunstrummet På Den Anden Side i Hårbølle arbejder frem til 2025 med projektet Hosting Land, initieret af kurator kollektivet Laboratoriet for Æstetik & Økologi, støttet af Bikubenfondens udstillingspris Vision 2022.

Af kunsthaver er der den romantiske landskabshave Liselund på Møn, færdiganlagt i 1802, og Vordingborg Historisk Botanisk Have, anlagt i 1921 efter forbillede fra renæssancehaven, samt Middelalderhaven i Stege, anlagt i 2015.

I udvalg er der mange værksteder, der arbejder med keramik, glaskunst, trykkekunst og tekstil på et højt

Etableringen af udstillingsplatformen Poly er sket i tæt samarbejde mellem kurator Dina Lundvall Nielsen og kommunens planafdeling med bistand fra Billedkunstrådet.
Foto: Thomas Gunnar Bagge

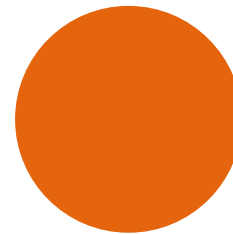

kunstnerisk niveau, fx glasmesteren Per Hebsgaard, hvis seneste lokale tiltag er åbningen af Hebsgaard Hallen 2020 på Holmegaard Værk i Næstved.

På Grafisk Værksted i Næstved arbejder og udvikler kunstnere bosat i Vordingborg Kommune trykkekunsten.

Unge billedkunstneriske talentfulde elever mellem 15 og 25 år kan gå på Talentskolen på Rønnebæksholm parallelt med deres ungdomsuddannelse, og børn fra 6 til 16 år tilbydes fritidsundervisning i billedkunst på den regionale Billedskolen Storstrøm i alle kommunens forskellige egne. Kunsthal 44Møen har en skoletjeneste, hvor børn træner både at sætte ord på og at arbejde praktisk med kunsten – og dermed får viden om kunst. Kalvehave Skole & Børnehus har i disse år en kunstner i residence. Thorvaldsen Samlingen på Nysø har igennem de seneste år udviklet en skole- og formidlingstjeneste, der tilbyder undervisningsforløb til grundskoler og ungdomsuddannelserne.

**Fra strategi
til arbejdet med kunst
i det offentlige rum**

Vordingborg Kommunes Billedkunstråd

Udvikling af et kunstprojekt i hver valgperiode

Billedkunstrådet spiller en væsentlig rolle i forbindelse med implementeringen af Kunstrategien. Billedkunstrådet samarbejder med Kultur- og Fritidsudvalget om udarbejdelse af en plan i en given valgperiode. Det fælles arbejde kan sendes til politisk behandling i Kommunalbestyrelsen.

Billedkunstrådet udvikler ideer til bygningsintegrerede kunstprojekter på baggrund af sin viden om og engagement i kommunens udviklingsprojekter i alle afdelinger. Rådet er bl.a. informeret via Økonomiudvalgets årsbudgetmøder i slutningen af året og har dermed viden om de enkelte afdelingers projekter.

Èt halvt år inde i valgperioden offentliggør Billedkunstråd og udvalg deres vision. I slutningen af perioden formidler Billedkunstrådet status for resultatet.

Billedkunstrådet kan fungere som rådgivende organ i forhold til kommunens bygningsintegrerede og byudviklende projekter.

Rådet tager, fra projekt til projekt, stilling til, hvordan de vil formidle deres viden om kunst i det offentlige rum, og hvilke eksterne kunstkonsulenter de vil trække ind i forhold til det enkelte kunstprojekts karakter.

Alle afdelinger i Vordingborg Kommune opfordres til at tage kontakt til Billedkunstrådet i forbindelse med realisering af kunstprojekter, ligesom Billedkunstrådet kan udføre opsøgende arbejde i forbindelse med realiseringen.

Formidling

Det er Billedkunstrådet, der har ansvaret for, at dets arbejde formidles til borgerne.

Rådet og sekretariatet formidler ideer og indhold til kommunens kommunikationsafdeling.

Organisering af et kunstprojekt initieret af Billedkunstrådet

IDÉ OG UDVIKLING:

Ansvar og afklaring af selve opgaven

1. Rammen for det lokalt forankrede projekt

/Bygherre

- Funktion: Hvordan skal det bruges?
- Behov: Hvem skal bruge det?
- Hvad er det for problemer, kunsten skal løse?
Hvad skal kunsten tilføre?
- Der udpeges en projektgruppe: Bygherre, kunstfaglig konsulent, arkitekt
- Projektgruppen sikrer at alle myndighedstilladelser indhentes.

2. Økonomisk ramme afklares /Projektgruppe

3. Valg af arkitekt og kunstner, der udarbejder skitseforslag /Konsulent

- Fordele rollerne mellem bygherre, arkitekt, kunstnere
- Der udarbejdes løse skitseforslag: Man kan vælge at lave en konkurrence og få to eller tre forskellige skitseforslag

4. Samtaler om behov og funktion

/Konsulent og kunstner

Åben proces med borgermøder, interviews med brugerne, hvis formål er at engagere og begejstre borgerne. Det er dem, der kender byen og stedet, det er dem, der skal kunne se sig selv i det og føle, at deres liv og by tilføres noget positivt, brugbart og spændende. Målet er, at afsøge hvilke erindringer der er knyttet til stedet, samt at skabe begejstring og glæde for projektet.

Kunstnerne kommer med en løs skitse. De møder brugerne, fx. skoleledelse, elever etc. Projektet præsenteres i aviser og sociale medier.

5. Godkendelse /Projektgruppen

6. Realisering /Projektgruppen

7. Formidling /Billedkunstrådet

8. Evaluering /Projektgruppen

Fra strategi til handling

For at et kunstprojekt kan lykkes, er det vigtigt, at man tidligt i processen overvejer, hvilken kunstforståelse, der skal arbejdes med, hvem der skal inddrages, hvordan projektet organiseres, samt hvornår og hvordan alle dele af processen skal finansieres.

Valg af kunstner

Samtidskunsten er i dag præget af en diversitet af forskellige kunstpraksisser, der kan skabe kunstværker i en hybrid af udtryk. Derfor kan kunsten også byde ind med mange forskellige tilgange til det offentlige rum, fx kunst der arbejder med stedsidentitet og løser opgaver som at udsmykke en nyåbnet passage i byrummet eller fungerer som wayfinding, der hjælper folk til at orientere sig om, hvor de færdes. Det er byudviklingsprojektet De Røde Løbere, 2018 i Vordingborg et godt eksempel på.

I dag har hver enkelt kunstner sit eget sprog og udtryk. Når man ved, hvad man vil, hvad det er for en funktion kunsten skal have, og hvilke behov, der er, kan man invitere en kunstner ind, hvis kunstneriske sprog, kunstneriske regler, taler sammen med de intentioner, man har.

En kunstfaglig konsulent kan præsentere bygherre for en række forskellige kunstnere, der kunne passe

Første spadestik, forandringsprojekt på 44Møen i Askeby, maj 2022.
Spaden er en del af Henning Christiansens værk Haveorkestret.
Foto: Thomas Gunnar Bagge.

Kunstnerduoen HJERN&BETON har med byudviklingsprojektet De Røde Løbere skabt forbindelse mellem gågade og KulturArkaden ved at placere 15 fabulerende bogstavskulpturer langs de 2,7 km gennem Vordingborg by. Materialet er genbrug af beton fra siloen der i 2018 væltede ned i KulturArkaden.

HJERN&BETON, De Røde Løbere, Kulturruten, 2018, Vordingborg.
Foto: Thomas Gunnar Bagge.

til opgaven, i forhold til om fokus er på byudvikling med kunstneriske metoder, borgerinddragende kunstprojekter eller permanente værker. Afhængig af om der fx er fokus på farve, lys eller lyd, om det er fortællingen og figuration der er vigtige, om det er organiske processer, fx naturen som materiale eller industrielt bearbejdede objekter. Der er en uendelig pallet af kunstneriske sprog – både i forhold til det formelle og indholdet.

Kvalitet

For at kvalitetssikre både kunsten og den proces, der leder frem til den, skal der fokus på organisatorisk forankring, både i afsættet og gennem ressourcer til drift og vedligehold af både permanente værker og midlertidige projekter samt i formidlingen.

Der skal etableres en samtale, der kan sætte det enkelte projekt ind i et bredere perspektiv ved at konsultere kunstfaglige kompetencer. Rådgivningen til kommunens satsninger kan formidles af Billedkunstrådet og eksterne kunstrådgivere.

Kunsthøjskolen bidrager, udover faglig rådgivning til implementering af strategien, som en vigtig kunstformidlende institution, et fyrtårn for samtidskunsten

i kommunen. Udstillingsstedet tiltrækker sig international opmærksomhed og sætter en høj barre for det kunstneriske niveau i den kontinuerlige udvikling, præsentation og formidling af værker i Vordingborg Kommunes offentlige rum.

Kunstnere og arkitekter er med fra begyndelsen

Den stedsspecifikke kunst kan være decideret bygningsintegreret, ideelt set tænkt ind i selve tilblivelsen af arkitekturen – fx i formgivning af bygningsdele eller udvikling af flader som gulve, vægge og lofter. Her er arkitekt og billedkunstner ofte inviteret ind i projektet fra begyndelsen. Den bygningsintegrerede kunst muliggør for alvor en interaktion mellem rum, kunst og kontekst.

Strategisk greb på tværs af forvaltninger

For at udvikle indholdet i Borgernes Kunstsamling er det nødvendigt, at kommunens forskellige afdelinger tager stilling til, hvordan de kan bidrage til bygningsintegrerede og byudviklende kunstprojekter. Alle afdelinger bør, når de starter anlægsarbejder, have blik for, at kunsten kan bidrage til at skabe signifikante, poetiske, og enestående oplevelser, der understøtter de tre købstæders identitet.

Finansiering

At blive mere bevidst og konsekvent i brugen af kunst i offentlige rum, samt integrere kunsten i byggeprojekter fra begyndelsen, kræver naturligvis, at det enkelte udviklingsprojekt afsætter midler. Samtidig må der tænkes i en sammensat økonomi og en proces, der er åben for input udefra.

Anlægsprocent

Det tilstræbes, at der reserveres 1% af udgifterne i større og relevante kommunale byggeri- og anlægsprojekter til bygningsintegreret kunst.

For at kunne arbejde med yderligere ekstern finansiering bør projekterne tilvejebringe lokal finansiering på mindst 30 procent af udgifterne til kunst.

Fonde

Den eksterne finansiering skal bl.a. søges hos Statens Kunstfond og Ny Carlsbergfondet. Begge fonde har historisk støttet hovedparten af kunstværkerne i det offentlige rum i Vordingborg Kommune, og begge fonde kan også tilbyde kunsthøjeksperter i udviklingen af kunst i by og på land.

Yderligere bør sekretariatet eller eksterne konsulenter søge andre fonde. Måske det er muligt for kommunens udviklingsafdeling at understøtte ansøgningsarbejdet til private, regionale fonde samt EU-midler.

Muligheden i et byggeri og anlægsarbejde i kommunens afdelinger er dets tværfaglige karakter. Hvis afdelingen for Pleje og Omsorg skal lave en tilbygning til fx et plejecenter, er der mange parametre i spil; de ældre borgere, arkitektur, landskabsarkitektur og kunst, og det giver mulighed for en bred pallet af perspektiver og dermed støttemuligheder.

Skal Teknik og Miljø rejse en ny skov eller anlægge et nyt lavbundsområde kan det at se landskabet ud fra dets kunstneriske kvaliteter og lade landskabsarkitekt og en kunstner samarbejde, også udvide projektets støttemuligheder.

Billedkunstrådets midler

For at finansiere et præcist og målrettet fokus, samt formidlingen af kunsten, bør Billedkunstrådet arbejde med muligheden for at finde yderligere midler til driften af det daglige arbejde med at udvikle kunstprojekterne, udover hvad de modtager fra Kultur- og Fritidsudvalget og Statens Kunstfond.

Det er Billedkunstrådets ambition at inspirere arbejdet med turisme, erhverv, klimasikring, grøn omstilling, bosætning og nærdemokrati til at integrere kunst i det offentlige rum i deres arbejde og dermed følge anbefalingen om, at afsætte midler til kunst i deres byggeprojekter fra begyndelsen.

Anbefalinger

Det anbefales at arbejdet med kunst i det offentlige rum udmøntes i følgende indsatspunkter i overensstemmelse med kommunens visioner:

- At udvikle bygningsintegrerede permanente kunstværker, som en del af alle kommunens renoverings- og bygningsprojekter for dermed at styrke stedernes identitet.
- At Billedkunstrådet og Kultur- og Fritidsudvalget realiserer ét kunstværk i det offentlige rum i hver valgperiode.
- At det tilstræbes, at der reserveres 1% af udgifterne i større og relevante kommunale byggeri- og anlægsprojekter til bygningsintegreret kunst.
- At hvert udviklingsprojekt tilknyttes en ekstern kunstfaglig konsulent i projektgruppen.
- At kommunen har et særligt fokus på at integrere kunsten i deres klima- og grønne anlægsprojekter.

Yderligere anbefales det:

- At bruge kunstnere til at skabe byudviklende og borgerinddragende projekter, der udvikles over tid og har fokus på det sociale – fx i samarbejde med kommunens mange foreninger.

– At Billedkunstrådet arbejder med at styrke kommunens institutioners aktive arbejde med at revitalisere ophængningen af den kunst, de har.

– At Billedkunstrådet styrker de kunstneriske faglige fællesskaber.

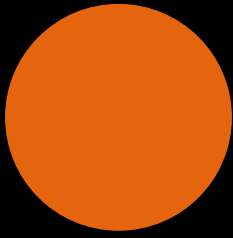
– At sekretariatet formidler Billedkunstrådets virke i tekst og billeder.

Ved at integrere kunsten i begyndelsen af anlægsprojekter, udvidelser og ombygninger, undgår man at kunsten blot bliver en tilføjelse eller pynt, men får muligheden for at arbejde med stedets grundlæggende topografi samt være medskabende af funktionaliteten.

De kommende år vil derfor handle om at undersøge mulighederne, modne Billedkunstrådet, sekretariatet, KFU, alle kommunens afdelingers vilje og evne til at håndtere bygningsintegrerede samt procesorienterede borgerinddragende kunstprojekter, som en aktiv del af udviklingen af det offentlige rum.

”Når kunstneren kommer ind fra start, kan han/hun være med til at sikre, at der skabes noget ekstraordinært ved at udfordre ingeniøren på ’plejer’.”

Statement fra Borgermøde 12.10.2022

BILAG I

Inspiration

Samtidskunst i det offentlige rum er en mulighed for at demokratisere kunsten, så den når ud til alle. Det er folkets kunst, borgernes hverdagspoesi og skønhed. Det er muligheden for billedkunstnerisk at manifestere samtidens værdidiskussioner og æstetiske udtryk, der hvor folk færdes.

De seneste år har kunst i det offentlige rum fået nye roller og nye muligheder. Den er blevet et kunstnerisk udtryk i sig selv, der indgår på lige fod med andre forhold i byens arkitektur. Fra at være objekter, der står rundt omkring i byen og tilfører et dekorerende ekstra – som mindesmærker eller hjem- og stedløse modernistiske skulpturer så arbejder mange kunst-projekter i dag overvejende stedsspecifikt og relationelt ved at integrere i omgivelserne. Stedsspecifik kunst kan tilføre et sted identitet, den kan forløse fortællinger, der lever i området og arbejde med borgernes erindringer, samtidig med at den løser et praktisk formål.

Eksempler

Kunstværkerne 'Kofoeds Cigar' på Kofoeds Skole på Amager, 'Nordstjernen' ved indfaldsvejen til Aabybro og Bakkedalsskolen i Esbjerg er tre eksempler på, hvordan kunsten har løst funktionelle opgaver i anlægsprojekter i tre forskellige kommuner.

Pleje og omsorg

Rygerum og kunstværk på det sociale tilbud Kofoeds Skole på Amager, doneret af Ny Carlsberg-fondet.

Kofoeds Cigar tager med lige dele originalitet og ydmyghed stedet og dets brugere alvorligt. Kunstnerduoen Randi & Katrine har en antropologisk tilgang i dialogen med deres omgivelser. Værket er forankret i stedet, og formår at give det et løft, æstetisk, funktionelt og ikke mindst socialt.

Kofoeds Cigar, 2021
Kunstnerduoen Randi & Katrine

Plan, Byg og Intern Service

Ved indfaldsvejen sydøst for Aabybro har billedhugger Kurt Tegtmeier udført det store land art-værk Nordstjernen. Den gigantiske skulptur er blevet et visuelt kendetegn for Jammerbugt Kommune.

Det flade landskab omkring rundkørslen er omdannet til 40 blødt rundede græshøje med en diameter på 12 m og en højde på 2 m. En 18 tons tung skulptur i rustødt cortenstål formet som en halveret jernkugle er placeret i landskabet. Går man helt tæt på kuglen, kan man gennem indskudte rør se op mod Nordstjernen. Værket er blevet realiseret ved en delfinansiering fra Statens Kunstfond, lokale bidrag samt midler fra Spar Nord Fonden.

Nordstjernen, 2004
Kurt Tegtmeier

Dagtilbud og skoler

Skolen har finansieret selve gulvbelægningen, der har kostet 350.000 kr. Statens Kunstfond har bidraget med støtte, rådgivning og kontakt til kunstneren, ligesom den har iværksat et Huskunstner-forløb for skolens elever.

Bakkeskolen i Esbjerg, 2020
Astrid Marie Christiansen

Øverst tv.:
Kurt Tegtmeier, Nordstjernen, 2004.
Foto: Jammerbugt kommune, Statens
Kunstsfornds Arkiver.

Øverst th.:
Astrid Marie Christiansen, Bakkeskolen
i Esbjerg, 2020.
Foto: Torben Meyer.

Nederst:
Randi & Katrine, Kofeods Cigar, 2021.
Foto: Torben Pedersen,
Ny Carlsbergfondet.

Samtidskunst i det offentlige rum i Vordingborg Kommune

Kunstprojekt integreret i kommunal byudvikling

Kunsthallen Poly,
udstillingsplatform for ung
samtidskunst, åbnede i 2021 i den
gamle ventesal i stationsbygningen
i Vordingborg.

Vordingborg kommune har
renoveret ankomsthallen som en
del af kommunens gentænkning
og reetablering af stationsområdet
med et aktivt ungdoms- og
kulturhus.

Realdanias kampagne
'Hovedbyer på Forkant' har
støttet byudviklingsprojektet, og
selve kunstprojektet er støttet
af Statens Kunstfonds pulje
Opstart af nye udstillingsplatforme,
Øernes kunstfond og Vordingborg
Kommunes Billedkunstråd.

Bygningsintegreret kunst på Møn Bibliotek

Som en del af Møn Biblioteks
tilbygning i 2004/05 blev
billedkunstner Erik Hagens og
keramiker Ursula Munch Petersen
inviteret til at lave et vægrelief.
Det blev til et tværsnit gennem
Møns Klints kridtlag gennem tiden.

Møns Klint, Symboler i tid, 2005.
Værket blev finansieret som en del
af byggeprojektets budget.

Kunst, arkitektur og landskab

I 2019 fik Billedkunstrådet støtte
fra Statens Kunstfonds pulje
Kunst i det offentlige rum til et
samarbejdsprojekt, der løfter
samspelet mellem DGI Huset og
landskabet – og samtidig opfordrer
til fysisk udfoldelse og fællesskab.

Statens Kunstfond pegede på
kunstnergruppen SUPERFLEX og
deres serie One Two Three Swing!,
som gruppen viste første gang på
Tate Modern i London i 2018.

7-ELEVEN.

Øverst:
Nanna Katharina Jensen, Serpents with feet, 2022, Kunsthallen Poly, Vordingborg.
Foto: Thomas Gunnar Bagge.

Nederst tv.:
Ursula Munch Petersen & Erik Hagens,
Møns Klint, Symboler i Tid, 2005,
Møn Bibliotek.

Nederst th.:
SUPERFLEX, One Two Three Swing!, 2019.
Foto: SUPERFLEX/Robert Damisch.

Samtidskunst og børn

Billedskolen Storstrøm

Billedskolen Storstrøm tilbyder billedskole-undervisning til alle børn og unge mellem 6-16 år.

Skolen har ugentlige fritidshold og weekendværksteder i bl.a. Vordingborg, Askeby og Præstø. Her møder børn og unge passionerede undervisere og får mulighed for at udforske billedkunstens forskellige materialer og udfolde sig kreativt i deres fritid der, hvor de bor.

I 2021 lavede Billedskolen et havneprojekt på Stege Havn, Præstø Havn og Vordingborg Havn. Man kan i dag lege i kunstværkets huse, skibe, tårne og propeller i haven omkring Pavillon K i Vordingborg.

Liselund Laboratorium Møn

Liselund Laboratorium Møn præsenterede i november 2021 et Huskunstnerprojekt hvor, billedkunstner Rune Fjord havde bygget et duft-feltlaboratorium, 'Skønhed og forfald', i Liselund Have.

Projektet var et tvær-æstetisk kunst- og lærings-projekt i krydsfeltet mellem billedkunst og naturvidenskab. Sanselighed og foranderlighed var i centrum, grænserne mellem kunst og naturvidenskab blev udvisket og intuition og refleksion blev vigtige redskaber.

Projektet var støttet af Vordingborg Kommunes Aktivitetspulje og af Statens Kunstfonds Huskunstnerordning.

44Møen's Skoletjeneste

44Møen's skoletjeneste inviterer egnens skolebørn til dialogbaseret undervisning og en praktisk workshop i kunsthallens udstillinger. Et besøg, der arbejder med børnenes evne til at sætte ord på kunsten – og hvor børnene udfodrer samtidskunsten ved selv at prøve kræfter med materialer og temaer.

Her er der fokus på at lade billedkunsten indgå i børns og unges læringsprocesser med udgangspunkt i vores evne til at forstå og ytre os ved hjælp af erfaringen af verden gennem billedsproget.

Input fra skolebørn

Hvad er kunst i det offentlige rum? Hvad er det godt for? Kan det gøre en forskel? Der kommer ofte interessant bud på grundlæggende spørgsmål, når man spørger børn. For at få de kommende generationers input til Vordingborg Kommunes kunststrategi tog undertegnede, billedkunstner, underviser og kunstformidler Kristina Ask, på besøg i to af kommunens skoler for at få svar, eller nye perspektiver, på ovenstående spørgsmål.

Under overskriften "Verdens fedeste kunstværker" har jeg sammen med i alt cirka 30 børn fordelt på to skoler i henholdsvis Præstø og på Møn, gennemgået 14 eksempler på kunstværker, placeret på offentlige steder rundt om i verden – fra Albertslund til Rio de Janeiro. Værkerne spændte lige fra Anne Marie Carl Niensens rytterstatus af Christian den 9. på Christiansborgs Ridebane (1908-1928), over Agnes Denes' hvedemark på Manhattan i New York (1982), til Christo & Jeanne-Claudes indpakning af Rigsdagsbygningen i Berlin (1995). Nogle af værkerne var midlertidige, andre kan stadig besøges.

Iblandt eksemplerne var der værker, der ændrede noget allerede eksisterende, som Poul Gernes' bemalingen af Paladsbygningen i København (1989) over værker, der tilføjede noget nyt, som Robert Smithsons land art skulptur Spiral Jetty i Utah, USA (1970), til værker, der blot 'peger på verden', som

Pierre Manzonis Socle du Monde i Herning (1961) og Anish Kapoor's Turning the world upside down i Jerusalem. Alle er de eksempler på kunstværker i det offentlige rum, der giver et nyt perspektiv på et givent sted.

Børnene fik indsigt i, at kunst i offentlige rum generelt er kendetegnet ved at være tilgængelig for alle. Et kunstværk kan dukke op på din vej og skabe nye, uventede perspektiver på det eksisterende. Verden viser sig i et nyt lys – og det sætter tanker i gang.

"Wow!"

Børnene fik indsigt i, hvor forskellige kunstværker i offentlige rum kan være, at placeringen spiller en stor rolle, og hvilken betydning man kan forestille sig, at værkerne har for de forskellige steder. Kunst kan generelt virke fremmed og uforståelig, også for børn! Men ved at være placeret på offentlige steder, i en sammenhæng, der allerede har en funktion og betydning, bliver kunstværket først og fremmest et spejl, der peger tilbage på sine omgivelser.

Generelt er børnene optaget af, om et kunstværk resonerer med deres egen opfattelse af verden. Deres fantasi pirres når de finder genkendelige elementer, "Det ligner –", "Det minder om –". Når blikket finder en indgang, en nøgle der ansporer fantasien, sætter refleksionen ind – Hvad? Hvorfor? Hvordan? Børnene undres og går på opdagelse i værket – gerne med det

Anne Marie Carl Niensens forarbejde med rytterstatuen af Christian den 9. udarbejdet til Christiansborg Ridebane, 1908-1928

fulde sanseapparat. Som et kunstværk i det offentlige rum først og fremmest afspejler omgivelserne, er børnenes refleksion hele tiden afspejlet i deres eget, nære miljø. Når de bliver bedt om at forestille sig et kunstværk, placeret i deres egen verden, tager fantasien ikke på jordomrejse for at hente inspiration. Det er de ting, de allerede kender og sætter pris på, de bringer i spil. De tager udgangspunkt i deres hverdag, deres by, deres skole, dem selv. Genkendeligheden handler om at blive bekræftet og om at blive anerkendt. Om at føle sig set.

"Den skal blive berømt!"

Børnene vil gerne skabe et fokuspunkt. En gruppe tegnede i fællesskab en stor løve, som de ønsker skal stå ved Præstø Havn, "Alle skal kunne se den. Den skal være synlig på lang afstand". De større børn er optaget af, at et kunstværk skal kunne gøre en positiv forskel, "Det skal udfylde et tomrum", det skal sprede godt humør. Omdrejningspunktet for deres verden er skolen. Her er de blandt deres venner, deres sind er åbent og her skabes og udvides deres verdensbillede. Et kunstværk kan være et æbletræ, et æbletræ kan være et kunstværk.

"Et æbletræ!", "Et multidyrl!"

De store børn ser for sig, at en kæmpe skulptur folder sig ud oven på Rema 1000; at et stort ur er placeret midt på en kornmark; at deres eget navn er bøjet i neon. Genkendelse. Anerkendelse. I et givent lokalt miljø ansporer et kunstværk følelsen af fælles ejerskab. Værket bliver en del af hverdagens bevægelser og af et fælles sted. Således kan kunst i offentlige rum også pege på, at samfundet er et fællesskab af store og små, unge og gamle, der med kunsten som fælles markør mødes i dimensioner af tid og sted. Verden udvider sig fra der, hvor man står. Ved at ændre – eller blot synliggøre – hvad normen for, hvordan vi opfører os, og hvad formålet er med byens rum og vores bevægelser i dem, kan et kunstværk minde os om, at vi alle er en del af en større, fælles fortælling.

Jeg skal hilse fra børnene og sige, at de godt kunne tænke sig et permanent cirkus på torvet i Præstø, en kæmpe zoologisk have, et akvarium ombord på et sørøverskib, en gigantisk kat, som man kan rutsje igennem, mere natur og mindre skrald! Eller med andre ord blot minde om, at vores fælles steder også skal rumme og afspejle vores fantasi, legen, humoren, den enkelte og fællesskabet.

Af Billedkunstner, underviser og kunstformidler Kristina Ask

Input fra borgere

På et Borgermøde i oktober 2022 idéudviklede fem borgergrupper omkring første fase i en projektgruppes arbejde med et kunstprojekt i det offentlige rum. Et møde hvor bygherre, bygherrerådgiver, arkitekt, landskabsarkitekt, ingeniør og kunstfaglig rådgiver diskuterer første fase i anlægsarbejdet med en gruppe borgere. Indelt i grupper blev deltagerne bedt om at vælge et offentligt sted og klargøre strategiens indledende spørgsmål til samarbejdet.

I. Klimasikring i Vordingborg Nordhavn

Første skridt er at nedsætte en projektgruppe, der består af alle de fagligt bidragende aktører og dem, der efterfølgende kan have en mening om byggeriet. De tekniske rammer og krav til bæredygtighed skal være klarlagt, før man tænker i kunst.

Projektgruppen skal præsenteres for forskellige værker, hvor æstetiske løsninger er fint kombineret med tekniske løsninger. Når kunstneren kommer ind fra start, kan han/hun være med til at sikre, at der skabes noget ekstraordinært ved at udfordre ingeniøren på 'plejer'.

Projektgruppen udskriver en skitse-konkurrence.

Borgerinddragelse

Det afgørende for, om et sted er 'fedt' er, om der er nogen, der elsker det. Nogen elsker det måske i forvejen og skal også gerne kunne elske det ændrede. Stedet skal indtænke alle aldersgrupper, lægge op til fællesskaber, et fleksibelt rum med skulpturel legeplads, rutsjebane, samlingsplads.

Indhold/udtryk

Mulighed for at sætte hele kysten i Vordingborg Kommune i spil. Man kan arbejde med en bølget mur, og med lydkunst, lyden af vand, lyd harper, lys. Udtryk der rummer referencer til årets gang.

II. Skovbo Plejecenter

Proces

Kunstnergruppe faciliterer workshops, hvor de inviterer Plejecenter Skovbos beboere og børn ind i en proces, der sætter fokus på sameksistens mellem forskellige generationer.

Indhold

Søge at udvikle sprog og ressourcer mellem tre generationer.

III. Rundkørsel / Industriområde

Proces og struktur

Kunstneren og kunstfaglig moderator skal inviteres ind tidligt i processen. Det er vigtigt, at den omkringliggende erhvervspark inviteres ind og får ejerskab til samarbejdet samt tager del i finansieringen.

IV. Farø og Afkørsel 40

Indhold

Port og vartegn til Vordingborg Kommune.

Vordingborg Kommune skal bruge kunsten i den grønne omstillingsproces.

Finansiering

1 procent af byggesummen bør bruges på kunst. Yderligere bør der søges om ekstern finansiering.

Indhold

Skabe et mødested for international og national madkunst og lokale råvarer i tilknytning til Henning Larsens bygning. Indgå i et samarbejde/partnerskab med den nye ejer om at højne madkulturen for selskabets ansatte og deres kunder – samt de forbigående (turister, langturschauffører, mv.) som 'raster' og nyder udsigten. Lokal kok og kunstner indgår i projektgruppe.

V. Rundkørsel/ industriområde. Afkørsel 41

Proces

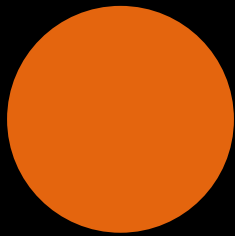
Friste kommunen til at satse på kunst.

Opstart af kunst i det offentlige

rum skal tilknyttes en projektleder/moderator, der fungerer som en slags oversætter og som kan arbejde med ekstern finansiering.

Involvering

Se på mange forskellige modeller for samarbejde i kunstprojekter i det offentlige rum. Mange forskellige former for involvering. Kunsten skal modtages mange forskellige steder og af mange forskellige mennesker.

BILAG II

Fokus

Tre fokusområder i arbejdet med samtidskunsten i det nye rådhus danner inspiration for den fremtidige strategi.

Udsmykningen af Borgernes Hus

I. MULTISALEN: Bygningsintegrerede værker

Arbejdet med Multisalen (se *den følgende side*) er forbillede for en proces, der skal skabe permanente samtidsværker i kommunen, som forholder sig til stedets funktion og skaber stedsidentitet.

Rådhusalens funktion er at være ramme for kommunalbestyrelsens møder. Værket har til opgave at inspirere og spejle de lokalpolitiske demokratiske processer.

Et rum, hvor alle kommunes borgerstemmer er repræsenteret i al sin mangfoldighed, og hvor vigtige beslutninger tages. En sal, hvis konkrete utopiske vision er, at ville rumme alle.

II. ATRIUM: Byudvikling og borgerinddragelse

Arbejdet med udsmykning i atrium i Borgernes Hus, skal danne forbillede for kunstværker, der integrerer borgerne, som en del af byudviklende processer. (se *de følgende sider*).

I atrium er funktionen at bringe natur og byens liv direkte ind i bygningen. Borgerne, som her er skolebørn – inviteres til at samarbejde med en kunstner i en periode på to år, om at skabe en have med urgamle planter af mos og bregner, på deres skole.

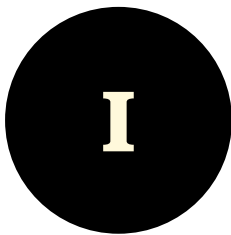
Processen er en del af skolebørnenes læring i biologi, geologi og æstetik, samtidig med at de former og udsmykker et landskab på deres egen skole.

III. MØDELOKALER: Ny ophængning på kommunens institutioner

Arbejdet med kunsten i Borgernes Hus er rammesat af konceptet Borgernes Kunstsamling.

Udsmykningen i Rådhusets mødelokaler er en ophængning af eksisterende værker udlånt fra andre af kommunes institutioner i en periode, samt kunst lånt af Statens Kunstfond, der deponeres i fem år fra deres tilbud til offentlige bygninger.

For at styrke de enkelte institutioners blik på og holdning til den kunst de har, faciliterer Billedkunstrådet møder med kommunens institutionsledere. Målet er at inspirere dem til at arbejde aktivt og fokuseret med den kunst de har, og yderligere til indkøb eller lån af nye værker. Fx opfordre dem til at gøre brug af Statens Kunstfond's ordning "lån af kunst".

MULTISALEN: Spejler det kulturelt sammensatte

Byrådssalen bryder det politiske hierarki op ved både at fungere som den formelle ramme om kommunalbestyrelsens møder og ved at være et sted hvor borgere, foreninger og organisationer lægger deres møder. Dermed bliver det lokale demokratis fornemste rum også en åben platform, der lever i borgernes daglige liv og virke.

Udsmykningen i Multisalen arbejder frem mod at skabe en billedkunstnerisk syntaks, der inspirerer de lokalpolitiske demokratiske processer.

Billedkunstner Ruth Campau har udarbejdet et værk til Multisalen, der rumligt, sensorisk og funktionelt kan styrke salen som ramme for alle stemmerne i det kulturelt sammensatte rum. Campau arbejder med farve som materiale – med lys og farvens materialitet. Hendes værker evner at invitere beskueren ind i en samskabende proces, hvor farveholdninger, og det sanselige transparente materiale, skaber kulturel diversitet.

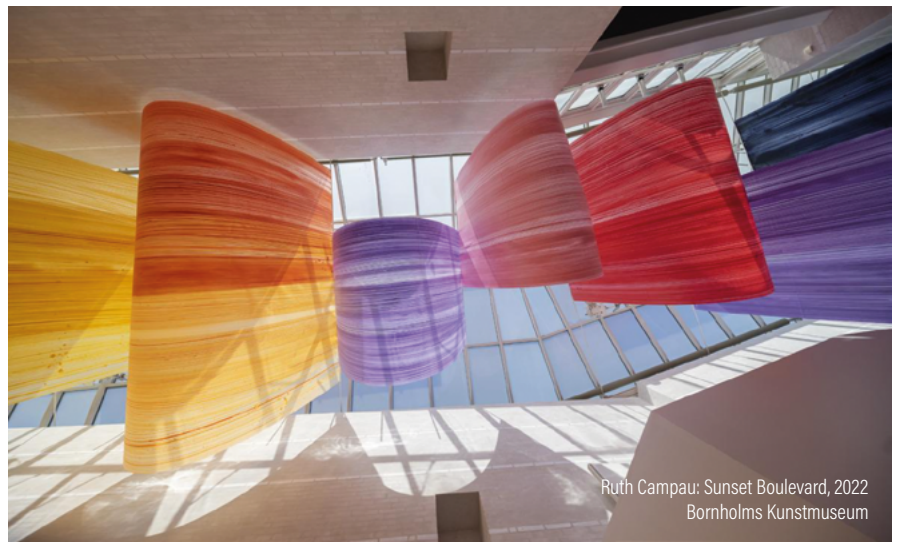
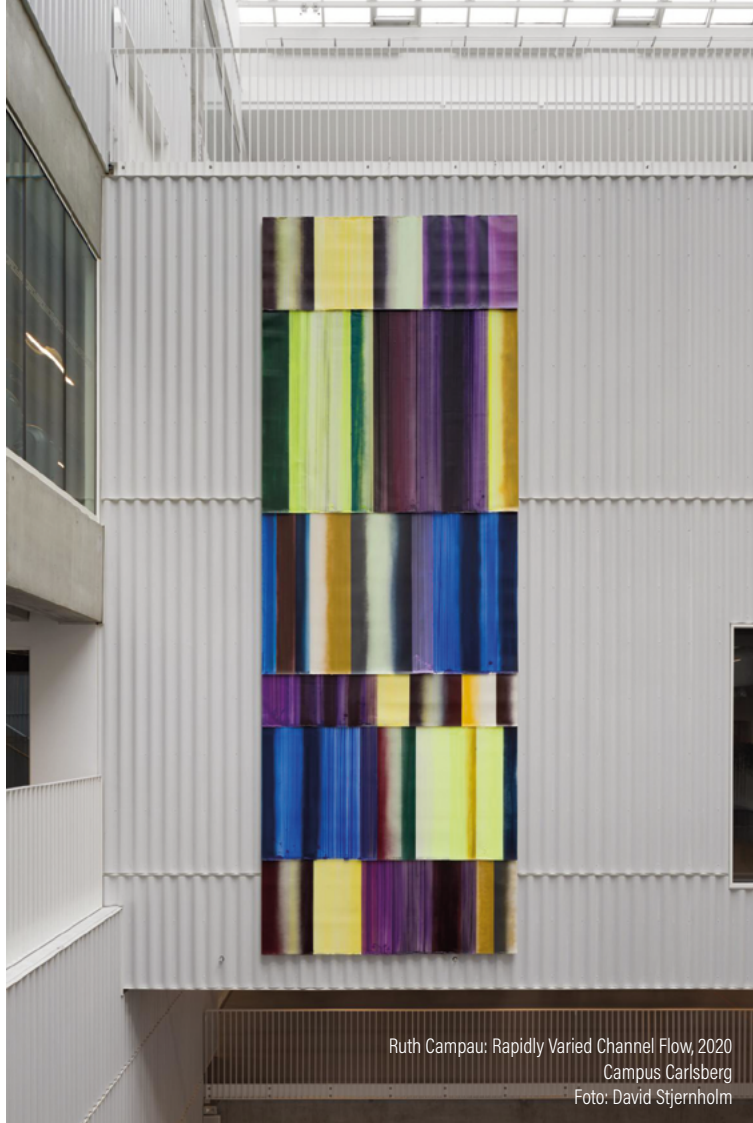
Campau arbejder i Multisalen med bagtæppe, gardiner og farvesætning af rådhusens søjler. Det er et oplæg, hvor kunst og design, abstraktion og funktion

væves ind i hinanden. Værket tager udgangspunkt i De Røde Løbere, fortællingen om Valdemar Sejr og Dannebrog, kommunen med den længste kystlinie og den åbne demokratiske kommune med plads til alle.

Campau har udviklet projektet i samarbejde med tekstilvirksomheden KVADRAT. Værket er finansieret af Statens Kunstfond og Vordingborg kommune.

Ruth Campau er valgt bl.a. på baggrund af hendes udsmykning af Hvidovre Hospital og Sunset Boulevard på Bornholms Museum.

Campau arbejder med maleriet i en udvidet form, hvor hun fortolker og forlader rammerne for det traditionelle flade lærred. Med lange, lige strøg af maling arbejder hun hen over hele fladens længde. Malet med en kost på gennemsigtig akrylplade eller mylarfolie, der ligger på gulvet. Hver flade tilføres en enkelt farve, som changerer i intensitet og pastositet i kraft af penslens strøg og malingens opacitet.

ATRIUM: Byudvikling og borgerinddragelse

Denne del af arbejdet er dedikeret til kunstnerisk proces og flerårige stedsspecifikke projekter, der udvikles i samarbejde med borgerne, kommissioneret af Billedkunstrådet eller kommunale institutioner. Finansieres med eksterne midler fra Statens Kunstfonds pulje: Artist in residence, under Huskunstnerordningen.

Projektet "Børn digter landskaber" arbejder med en moshave på Iselingskolen i Vordingborg som en del af et Huskunstnerprojekt over to år, hvor eleverne og billedkunstner Georg Jagunov samarbejder.

Jagunov arbejder med kompositioner i urgamle mosser, bregner og flintesten og digter videre på materialernes fortællinger og sammensætning både i det åbne land og i "lukkede" rum.

Eleverne skal arbejde i et tvær-æstetisk greb, hvor naturvidenskab, naturhistorie, arkitektur,

landskabsarkitektur og kunst samler sig i deres gårdhave mellem deres klasseværelser.

Parallelt rummer projektet mulighed for at Jagunov installerer en mos- og flint-installation i Borgernes Hus – et terrarie – hvor Jagunov gendigter landskabers geologi, gamle monumenter, sagn og myter. Rådhusets fysiske matrikel kan på den måde knyttes sammen med skolen og landskabet.

I Jagunovs værker forbindes natur-kulturhistorien helt tilbage til kridttiden med vores nutid. I mødet med børn og unge tager han dem med på rejser i tid gennem landskabernes geologiske, biologiske, og mytologiske dimensioner, og inspirerer til et særligt nærvær i naturen. Han opfordrer dem til selv at digte deres egne fortællinger ind i det de ser.

Georg Jagunov arbejder med geologiske, biologiske, mytologiske dimensioner i landskaber

Kunsten på kommunens institutioner

Institutionernes udsmykninger

Billedkunstrådet inviterer kommunens ledere til et inspirationsmøde, hvor man taler om, hvad en mere aktiv holdning til selve ophængningen kan gøre for atmosfæren på institutionen.

Rådet tilbyder institutionerne professionel hjælp til ophængningen af værkerne og gør opmærksom på Statens Kunstfonds tilbud: LÅN AF KUNST

Eksempler på lokale kunstneres værker, som Statens Kunstfond udlåner: www./vores.kunst.dk

Jens Haaning: Kabul Time, 2010

Frederik Tydén: Uden titel, 2021

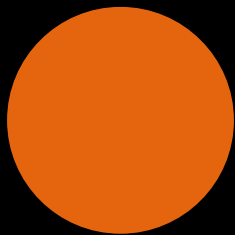
Ursula Reuter Christiansen: Orange Stripe, 2021

Per-René Larsen: Overspændt, 2019

Den offentlige udsmykningskunst har gennem både 1800- og 1900-tallet tjent som en fællesreference, og ideen fastholdes i dag, hvor fx Hein Heinsen pointerer, at 'dansk kunst giver danskerne fællessprog.'

Fra Nationale konstruktioner i dansk kunst og kunsthistorie, Jens Tang Kristensen

BILAG III

Kunsten i 1800-tallet

Kunsten har helt tilbage til Oplysningstiden haft en central rolle i Vordingborg Kommunes geografi.

I 1800-tallet er det godserne omkring Vordingborg, Præstø og på Møn, som er mæcener og værter for københavnske kunstnermiljøer, der rejser ud og skaber de landskabsmalerier, som senere gør landskabet på Møns Klint og egnens bøgeskove til nationalromantiske ikoner. Malerier, hvis motiv og stil kommer til at definere et helt bestemt 'dansk' udtryk.

På Sydsjælland skabte den schweizisk-danske handelsmand, baron og godsejer af Iselingen og Rosenfeldt, Reinhard (von) Iselin (1714-1781), sin formue fra oversøisk handel. Iselin arbejdede med de store handelskompagnier og fungerede i årene 1759-1769 som direktør for det asiatiske kompagni og var direktionsmedlem i det afrikanske kompagni.

For arven efter Reinhard anlagde parret kammerherre Antoine de Bosc de la Calmette (1752-1803) og Cathrina Elisabeth Iselin (1759-1805) landskabshaven Liselund på Østmøn fra 1784 til 1792. Liselund Have står i dag som et historisk fragment, en tidslomme af romantikkens idéer og værdier, som Nationalmuseet tager vare på. Calmette havde et udbredt kendskab til europæisk havekunst gennem sin dannelsesrejser til Tyskland og Østeuropa. En ung kosmopolitisk aristokrat, der søgte den europæiske kulturhistorie.

I 1800-tallet maler Guldaldermalerne Møns Klint ind i historien om Danmark og dansk natur. Christopher Wilhelm Eckersberg (1783-1853), Frederik Sødring (1809-1862), Louis Gurlitt (1812- 1855) og Peter Christian Skovgaard (1817-1875) skaber landskabsmotiver og kompositioner, der i Romantikens ånd afspejler indre følelser og repræsenterer landets storhed. Fx skriver kunsthistorikeren N. L. Høyen (1798-1870) til Skovgaard, at "klinten skulle skildres så storladent, at en tanke af skræk eller frygt kan fare gennem beskueren". Kunstnerne interesserer sig samtidig også for tidens naturvidenskabelige forskning og maler fx geologernes nytænkning omkring, hvordan jordlagene blev dannet gennem geologisk tid. I *Møns Klint* (1842) har Gurlitt afbildet klinten, så de geologiske lag tydeligt kan ses.

På Nysø ved Præstø inviterede baronesse Christine Stampe, på opfordring fra kronprinsen, billedhuggeren Bertel Thorvaldsen (1770-1844) til at besøge familiens landsted, efter at han havde tilbragt 40 år i Rom. Familien fik opført et sekskantet atelier til Thorvaldsen, hvor han bl.a. udførte selvportrættet *Thorvaldsen læner sig til sin statue Håbet* i 1839. I 1926 åbnede det lille kunstmuseum Thorvaldsen Samlingen på Nysø ved herregården.

I Romantikken tegnede godsejer og rektor for Borgerdydskolen på Christianshavn Martin Hammerich

(1811-81) godset Iselingen og brugte stedet til at samle tidens videnskabsfolk, politikere og kunstnere. Fx er maleriet *Bøgeskov i maj* en bestillingsopgave, hvor Hammerich har bedt P.C. Skovgaard om at portrættere familien i den nyudsprungne bøgeskov. Tiden er præget af nationale følelser og bøgeskoven er et nationalt symbol.

I udvalg malede J.Th. Lundbye (1818-1848) *Gåsetårnet* i Vordingborg i 1842 og arkitekten M.G. Bingesbøll (1800-1856) tegnede hospitalet Oringe i 1857, Nybøllegård i 1856, Hother Hages Gård og Rådhuset i Stege i 1854.

Et eksempel på en kunstner, der bliver født på Møn, får sin uddannelse i København og kommer tilbage og arbejder med motiver i byen, er Albert Gottschalk (1866-1906). Han blev optaget på Kunstakademiet i 1883 og arbejdede samtidig på Kunstnernes Frie Studieskoler, hvor han blev elev af P.S.Krøyer. Gottschalk har bl.a. malet *Udsigt over Stege* i 1895 (FK) og *Marked på Stege Torv* i 1892 (SMK). Bente Scavenius skriver i "Mine Billeder" (2021) om hans skitseagtige motivopfattelse, 'som om hvert billede var standset i tilløbet til et spring'. Gottschalk kommer med sin optagethed af det formløse til at foregribe det, der i det 20. århundrede blev betegnet som 'det moderne'. Hans værker er i Hirschsprungske, SMK og Fuglsang Kunstmuseums samling.

C.W. Eckersberg (1783-1853), *Udsigt til Sommerspiret*, 1809

Guldgås på Gåsetårnet, 1871 (nyforgyldt slut 1900)

Thorvaldsens værksted på Nysø, 1839. Foto fra 1870'erne

Lauritz Prior (1840-1879) , Buste af Frederik den VII, 1867

Ukendt kunstner Plutos, 1911 (tidl. sparekasse for Præstø og omegn)

Kunsten i 1900-1950

Hovedværkerne i Borgernes Kunstsamling før 2. verdenskrig er alle doneret af Ny Carlsbergfondet. De er skabt i mellemkrigstiden og ideologisk båret af opblomstringen af folkelige bevægelser og nybyggede oplysnings-institutioner, som fx Rødkilde Højskole og en nybygget Idrætshal i Vordingborg.

Foran idrætsanlægget stillede man Johannes Hedegaards (1915-1999) *Løberen* – en klassisk figur i vitalistisk bevægelse – en krop, der udstråler livskraft, sundhed og styrke.

I Vintersbølle Børnesanatorium ønsker William Scharff (1886-1954) med sine vægmalerier at styrke de tuberkuloseramte børns helbred ved at trække naturens kraft og inderlighed helt ind i deres hjem og sjæl. Og på Rødkilde Højskole (nu Teaterhøjskolen Rødkilde) inspirerer Agnes Slott-Møller (1862-1937) de unge bønder med en frise, der styrker den nationale identitetsfølelse og historiske bevidsthed med et motiv fra en folkevis, som beretter om middelalderheltinden Dagmar.

I Teaterhøjskolen Rødkildes spisesal hænger et bemalet gipsrelief, *Dronning Dagmars Død* af Agnes Slott-Møller, doneret af Ny Carlsbergfondet i 1927. Værket er udført i årene 1895-96 og var i første omgang en gave til Askov Højskole fra en tidligere elev, Københavns borgmesterfrue Marie Elisabeth Marstrand. Ny Carlsbergfondet har senere fundet det meningsfuldt, at også højskolen på Møn fik glæde af frisens historiske tyngde og inspiration til den folkelige højskole og elevernes dannelse.

Slott-Møller har skildret kvinder på vej til Dronning Dagmars barselsseng. I følge folkevisen *Dronning Dagmars død* 'ligger Dronning Dagmar udi Ribe syg'. Kvinderne ankommer til et nyfødt barn, men kvinden har ikke overlevet. Arbejdets motiv væver sig ind i Rødkildes lokale historie og tidsånden i Danmark efter nederlaget i 1864 ved Dybbøl Mølle, hvor Danmark blev yderst bevidst om sin nationale identitet. Rødkilde Højskole grundlægges i 1865 af en norsk rig adelskvinde Karen Cathrine Anker (1843-66) og den lokale præstesøn Frede Bojsen (1841-1926), men allerede året efter dør hun 22 år gammel i barselsseng.

Både højskolemanden Frede Bojsen og kunstneren Agnes Slott-Møller vier på forskellig vis deres liv til folkets åndelige løftelse. Frede Bojsen havde været med i krigen i Sønderjylland. Han ville med Rødkilde – med udgangspunkt i Grundtvigs tanker – skabe en højskole. "Her skal søges det, som aldrig dør, det er Kærligheden i det danske Folk: Kærlighed til Fædreland, Folk og Modersmaal. Kunde vi, derfor give dem, som har samlet sig omkring os, en levende Følelse af, hvad vort Fædreland er fra Nordkap til Valpladsen i Sønderjylland, fra Vesterhavet til den Botniske Bugt."

Nationalforeningen for Tuberkulosens Bekæmpelse søgte Ny Carlsbergfondet om en udsmykning i det nybyggede sanatorium Vintersbølle Børnesanatorium tegnet af Kay Fisker og C.F. Møller til glæde for de børn, der opholdt sig på stedet i op til et år. Fondet valgte William Scharff (1886-1959) til opgaven, og han udførte i 1939-42 et vægmaleri i husets fællesrum. Motivet er børns leg i naturen. Scharff beskriver sine skitser i et brev til Ny Carlsbergfondet i 1939 'Mellem

Straa og Siv – ved en Brink – hvor de leger, danser, fisker – danner Figurer af Sivstraa – spiller paa Rørfløjte osv.’ Scharff ønskede at give børnene håb og glæde i deres hverdag og malede sine egne barndomserindringer fra når han som københavnerdreng tilbragte somrene i Tisvilde.

Formen er klassisk inspireret med nøgne figurer i friseagtige kompositioner. Scharff kaldte kompositionerne for ’legender’, og de kan opfattes som både mystiske og mytiske billeder af menneskets liv, i og sammen med naturen. Et indhold, med hyldest til ungdom, sol og vår, som også findes i Scharffs senere kunst.

Kunstsribent Danneskiold-Samsøe skriver ”I højere grad end de fleste har Scharff været knyttet til en bestemt egn; hans mening er, at man skal søge ind i sig selv og bygge på det klima og den natur, man er udgået fra.”(Vor Tids Kunst, bd 4, s.8, 1931).

Scharff var med afsæt i den nordiske natur inspireret af kubismen og mødet med Pablo Picasso i Paris i 1911. Senere påvirkede Vasilij Kandinskys abstrakte kompositioner hans formsprog. Inspireret af “en kunstner der havde frigjort sig til fuldkommenhed fra det stedbundne synsindtryk” (Hermansen, 2021).

Virkelig vellykket samspil mellem værk og omgivelser er nyopstilling i byrummet af Harald Erik Quistgaard (1987-1979), *Eos*, 1936, der blev flyttet fra Banegårdspladsen i 2013 og nu står i det høje græs ved indkørslen til Vordingborg fra syd.

Harald Erik Quistgaard, *Eos*, 1936, Nyrådsvej, Vordingborg (oprindeligt opstillet på Banegårdspladsen). Bronzeskulptur i cirkelformet brønd. Donation fra Ny Carlsbergfondet.
Foto: Thomas Gunnar Bagge.

Omgivelserne kan som samlet billede opretholde en æstetisk harmoni med havet, markerne og villaer bygget omkring 1900-tallet i en harmonisk og enkel fortolkning af klassicismen. Arkitektur, kunst og kulturlandskabet klæder hinanden med de enkelte elementers enhed, helhed og klarhed. Her er ingen reklameskilte eller moderne byggematerialer, der bryder illusionen.

I situationen bader morgenrødens gudinde Eos i en cirkelformet brønd. Eos sidder på hug, og i en yndefuld bevægelse samler hun sit hår i nakken, mens vandet reflekterer solens stråler og tilfører skulpturen et tindrende lys. Nøgenheden har i situationen fået en naturlig årsag i Quistgaards naturalistiske udtryk. Motivet er hentet fra græsk mytologi. Eos steg i sin stridsvogn op fra havets dyb for at bringe dagslyset til menneskene hver morgen. Harald Quistgaard har villet skabe en figurkomposition, hvis skulpturelle nu er balancen og bevægelsen: den knælende Eos, der binder sit hår.

Gunnar Hansen, Frede Bojsen,
1929, Teaterhøjskolen Rødkilde.
Sandsynligvis bestilt af
modellen selv.

Agnes Slott-Møller, Dronning Dagmars Død, 1896,
Teaterhøjskolen Rødkilde på Møn.
Gave fra Ny Carlsbergfondet.

William Scharff (1886-1959), Uden titel, 1942, Aktivitetscenter Vintersbølle (tidl. Vintersbølle Børnesanatorium). Olie på lærred, samt bemaling af loft, 645 x 570 cm, og to vægge 300 x 570 cm.
Bestillingsopgave fra Ny Carlsbergfondet. Foto: Anders Sune Berg.

Kunsten 1950-

Kunsten i anden halvdel af 1900-tallet er kendetegnet ved at være initieret af enkeltpersoner. Det er skulpturer og objekter, der i egen ret, selvberørende og med en egen fortælling står rundt omkring i byerne og fungerer som vores fælles officielle erindring, som mindesmærker.

Kunstner og byens kantor Gunnar Slot (1914-2002) har i hvert årti opsat skulpturer i Vordingborg, måske på opfordring af handelsstanden og menighedsrådet. Slot udtrykker sig i mange forskellige stilarter. I 1963 bliver han bedt om at lave et vartegn til virksomheden Panther Plast's 25 års jubilæum. Virksomheden er lukket nu, men Panteren i spring, støbt i beton, står der stadig og fungerer både som et erindrings- og orienteringsmærke i byrummet. Figuren lever fortsat et dynamisk liv, fx blev den i 2012 malet pink af unge aktivister.

I 60erne og 70erne lavede Slot abstrakte skulpturer til Gl. Kirkegård: Omsorg og Sindbillede af Vorherre. Ved Slotsruinen står en figur, i en middelalder-æstetik på en høj blank sokkel af bornholmsk granit. Det er Kong Valdemar, der som en Vordingborgsk frihedsgudinde læser op, ikke af USA's forfatning "We the people ...", men af Jydske lov "Med Lov skal Land bygges". Den diskrete fine mand er opsat i 1997, og titlen er *Kong Valdemar Sejr gav Jydske Lov i Vordingborg marts 1241*.

Claes Lorenzen (1922-2005) er en anden kunstner, som har tilføjet syv figurative betonskulpturer til Vordingborg. Fx Kyssebroen i Algade og den store elefant med gule bukser, der fungerer som lokalt vartegn for industriområdet på kanten af byen. Et særligt vellykket værk står på hjørnet af Skovvej og Færgegaardsvej, *Mødre – Mødes*, 1997. På en beton-cylinder har Lorenzen med inspiration fra Østen indfældet farvet stentøj som et dekorativt element. Kvinder og deres børn mødes ved en arne.

I Stege stod Tove Ólafssons (1909-1992) *Kvindefigur i rød cement*, 1968 på torvet – i folkemunde kaldet Magda. Den frodige moderfigur flyttede derefter til MOENA Mønshallernes foyer i 2010.

I Præstø står Gottfred Eickhoffs (1902-1982), *Mañana*, eller *Moder og Barn*, 1972, ved Præstø Bibliotek. En klassisk bronzeskulptur, betalt af Statens Kunstfond og Præstø Kommune. Værket er en kopi – originalen blev opstillet i Kongens Have, København, i 1962.

Arkitektonisk skulptur

I Ørslev på Ørslev Skole arbejdede Ole Videbæk og Lis Andersen i en anden retning end den kunst, der skal 'pynte' og tilføje byrummet fortællinger. Med *Ørslevskulpturen*, 1984, byggede Videbæk en teglmassiv bygning, med dobbeltkrummet murværk. To gange om året står solen op for enden af en passage,

der gennemskærer monumentet. Inde i spalten sidder to marmorrelieffer lavet af Lis Andersen. Når man går gennem passagen, kan fingrene løbe hen over marmorens bevægelser. I skulpturen er indemuret skolebørnenes tegninger fra 1984. Det arkitektoniske værk former og skaber aktivt miljøet i skolens have, bl.a. ved at fungere som passage mellem to haverum. *Ørslevskulpturen* er et værk, der gik mod tidsånden og ydede modstand til informationssamfundet, med sine sten, med sin tyngde – og ved at placere sig og skolen i universet.

Modernistiske abstrakte værker

Fra midten af 70'erne og frem er Vordingborg Seminarium det sted, der har kommunens stærkeste kunstprofil. Kunsten har en afgørende rolle i elevernes dagligdag, rummene er fyldt både inde og ude. Lektor på skolen Ole Villadsen har med sin baggrund som kunsthistoriker og underviser i billedkunst, formået at opbygge en imponerende samling bl.a. med kunst, som Statens Kunstfond og Ny Carlsbergfondet har deponeret på stedet.

Når man ankommer til den 'nye' bygning fra 1966-75, markerer Birgitte og Hans Børjessons arkitektoniske værk *Porten* fra 1997 af fire saltglaserede blå stentøjs-søjler indgangen til seminariet.

Til højre står Eli Benvenistes *Idealistisk intention*,

1994, i bronze fra en serie, kunstneren kalder *samtaler med et moderne menneske*. Og i indgangen er Peter Bonnén's to kvadratiske minimalistiske værker, *Relief*, 1998, (148 x 148 x 0,15 m, cortenstål), i sort metal med overflader, der virker bløde og nærmest fløjsagtige. Begge værker er abstrakt modernistiske. De har noget stedløst over sig og knytter sig til et almenmenneskeligt fællesskab. Fortolkningen holdes flydende og åben, og giver mulighed for at relatere dem til universelle værdier.

Går man igennem skolen, møder man bl.a. lokale kunstnere som Willy Ørskov, Janus Ibsen og Hans Christian Rylander på sin vej – og i kantinen har Søren Hansen skabt en stedsspecifik frise i træfinér- 'puslespilsbrikker'. Et værk, hvor Hansen arbejder med kompleksiteten i det dannelsesprojekt, som seminarieret repræsenterer. Skolen har respekteret og passet på værket siden 1975 ved at lade indretningsarkitekter farvesætte og møblere rummet med sans for form, farve og materiale. Værket blev finansieret af Statens Kunstfond.

Også Vordingborg Gymnasium har en fin kunstsamling, opbygget gennem mange år. Fx Kirsten Lokenwitzs abstrakte skulptur *Hamza* i granit og beton.

Tove Ólafsson, "Magda" – Moder Jord, Kvindefigur i rød cement, 1968, Moena Mønshallerne.

Gottfred Eickhoff, Mañana, 1972, Præstø.
Foto: Thomas Gunnar Bagge.

Ole Videbæk & Lis Andersen, Ørlevskulpturen, 1984,
Ørlev Skole. Skulpturen kaldes af skolebørnene
for "Mors Mave".

Fotos: Thomas Gunnar Bagge.

Østerport, Keld Moseholm Jørgensen, 1992, Algade, Vordingborg.

Kunsten 2000-tallet

Der er i 2000-tallet blevet lavet mange Street Art værker – gavlmalerier/vægmalier i stor skala. Kunst, der tager udgangspunkt i lokale fortællinger, som ofte har humor og kommunikerer meget umiddelbart. I Stege har lokale kunstnere som Mia Sloth Møller udsmykket biografen, *Sortplettet Blåfugl*, 2019, og Pia Thaulov lader en flok grise løbe ind gennem byen på en anden gavl, 1993. I Kirkestræde i Vordingborg har Milan Vukotic malet klovne i forbindelse med Waves Festivalen, og som et samarbejdsprojekt med børn og unge, har billedkunstnerne Till Junkel og Signe Lewis i forbindelse med De Røde Løbere lavet et gavlmaleri på Algade i Vordingborg. Mia Sloth Møller har sammen med Kunststart44, Billedkunstnerisk Grundkursus for unge, 2019, skabt et par kæmpe

sneaks i stærke farver på en gavl ved Chr Winthersvej. Kunstnergruppen K-O-N-T-O har i samspil med eleverne på Kalvehave skole og Børnehus udsmykket skolens aula i 2022.

I Præstø har handelslivet opstillet Bo Karbergs springvand *Skibet*, 2003, på Svend Gønges Torv i anledningen af byens 600-års jubilæum, og nede ved vandet leger borgere og turister i Jeppe Heins *Vandpavillon*, 2007. I Vordingborg kan alle mødes og gyngede i landskabet omkring DGI Huset, *One Two Three Swing!*, 2021, af kunstgruppen SUPERFLEX. De to sidste kunne man kalde stedsspecifikke interaktive installationer i urbane rum.

Ursula Reuter Christiansen, Landskaber fra de mange steder på kloden, hæren opererer, 2009, Vordingborg Kaserne. Glasmaleri, produceret af Per Hebsgaard. Finansieret af Statens 'Kunstcirkulære'.

Mia Sloth Møller, Sortpletet Blåflugl, 2019, gavlmaleri ved Bio Møn, Stege.

Bjørn Nørgaard, Arkitektura Natura I, 2017. På marken bag Kunsthal 44Møen i Askeby har Bjørn Nørgaard bygget en mur i stampet jord.

"Jeg bygger en mur af jord. Af jord er du kommet til jord skal du blive! Muren peger på jord som et bæredygtigt byggemateriale, den skærmer for udsigten og truer med at styrte sammen. Arkitektura Natura fungerede som en prototype på en mur, fx mod Mexico, der er blevet en smuk, vildt voksende biotop. I 2020 har kunstneren flere steder perforeret muren med 6-9 mm huller, tiltænkt som hjem til vilde bier. Med denne gestus omdannes muren fra en skulptur til en gennemtrængelig, livlig overflade; en potentiel vært for insekter, hvis liv er afgørende for menneskets overlevelse på jorden: Architectura Symbiotic - airbee'n'bee for free."

Fotos: Thomas Gunnar Bagge
(Keld Moseholm, Mia Sloth Møller, Bjørn Nørgaard).

